

Henki &

elämä

Arkkitehti ja hänen kirkkonsa

Jyväskylän
seurakunnan
lehti

19.3.2020 ▪ numero 5

Lavalla ensim-
mäinen naispro-
feetta

► sivu 3

Seurakunta
avasi
korona-puhelimen

► sivu 4

Heppa
hoitaa
hellästi

► sivut 6-7

Saa soittaa, seurakunta vastaa

Jyväskylän seurakunta pyrkii järjestämään arjen apua riskiryhmään kuuluville sekä muille apua tarvitseville. Tapahtumat on koronavirustilanteen vuoksi peruttu.

SIRPA KOIVISTO teksti
SAMI SAARENPÄÄ kuva

Koronatilanteen vaikutukset tuntuvat seurakuntalaisten arjessa ennennäkemättömällä tavalla. Jyväskylän seurakunta luopuu toistaiseksi seurakunnan kokoontumisista, jotka eivät ole aivan välttämättömiä seurakunnan perustehtävien hoitamisen kannalta.

Linjaus on tehty Kirkkohallituksen sekä Suomen hallituksen ohjeiden pohjalta, ja se koskee muun muassa kerhoja, leirejä, konsertteja ja muita kokoontumisia. Myös jumalanpalvelusten määrää vähennetään, ja seurakunta on valmistautunut lähettämään niitä verkossa ihmisten yhteen kokoamisen sijaan. Ajankohtainen tilanne tiedotetaan nettisivuillamme.

Kasteet, vihkimiset ja hautajaiset sekä jumalanpalveluselämän toimimisen seurakunta varmistaa kaikissa olosuhteissa tavalla tai toisella. Perhejuhlien käytännön järjestelyjä mietitään tarpeen mukaan asianosaisten seurakuntalaisten kesken.

Jyväskylän seurakunnan kirkkoherran **Arto Viitalan** mukaan ko-

ronaviruksen aiheuttamaan huoleen suhtaudutaan seurakunnassa vakavasti.

Tilanne on varsin poikkeuksellinen, ja se on aiheuttanut nopeasti suuria muutoksia seurakunnan toimintaan.

Esimerkiksi seurakunnan virastot palvelevat ihmisiä toistaiseksi puhelimitse. Kirkkoherravirastoon ja hautauspalveluihin saa yhteyden soittamalla tai sähköpostitse.

Erilaisista rajoituksista huolimatta kirkkoherra Arto Viitala näkee tässä ajassa myös jotakin rakentavaa. Poikkeusaika on synnyttänyt nopeasti hyvää yhteisvastausta henkeä. Työntekijät ovat välittömästi alkaneet miettiä uusia tapoja ottaa yhteyttä ihmisiin.

Seurakunta pyrkii mahdollisuuksien mukaan järjestämään arjen apua riskiryhmiin kuuluville sekä muille apua tarvitseville. Asiantiedotetaan muun muassa netti- ja Facebook-sivuillamme heti käytäntöjen tarkennuttua.

Poikkeuksellisesta tilanteesta huolimatta papit, diakoniatyöntekijät, nuorisotyöntekijät ja lastenohjaajat ovat käytettävissä keskus-

Koronaepidemia on aiheuttanut nopeita muutoksia myös Jyväskylän seurakunnan toimintaan, sanoo kirkkoherra Arto Viitala.

telua ja sielunhoitoa varten muun muassa seurakunnan neuvonta- ja keskusteluapua tarjoavan puhelimen välityksellä.

Tällä hetkellä järjestettävissä jumalanpalveluksissa ei järjestetä ehtoollista, ja myös kirkkokahvit on peruttu.

Jumalanpalvelusten lisäksi seurakunta valmistautuu lähettämään verkossa myös muita tilaisuuksia. Tarkempia tietoja jumalanpalvelusten järjestämisestä annetaan Jyväskylän seurakunnan nettisivuilla ja Facebook-sivuilla. Yle lähettää Jyväskylän Kaupunginkirkosta palmusunnuntain messun sunnuntaina 5. huhtikuuta sekä pääsiäisen musiikkijumalanpalveluksen sunnuntaina 12. huhtikuuta.

Seurakunnan diakoniavastaanotot ja ruokapankkisetelin uusiminen tapahtuvat tällä hetkellä poikkeuksellisesti vain ajanvarauksella.

Seurakunnan tapahtumien peruuksia ja muut kokoontumisrajoitukset ovat voimassa ainakin 19.4. asti ja suurten tilaisuuksien osalta ainakin toukokuun loppuun. Rajoitukset osuvat juuri pääsiäisen aikaan, jolloin seurakunnassa on joulun ohella paljon juhlatilaisuuksia. Nyt merkittävä osa näistä tilaisuuksista on peruttu. Pääsiäinen on kuitenkin ilon ja toivon aikaa. Tähän pääsiäisen sanoma antaa vaikeimpinakin hetkinä mahdollisuuden, Arto Viitala muistuttaa.

Tiesitkö?

- Seurakunta on avannut neuvonta- ja keskusteluapua varten puhelinnumeron 041 730 3453.
- Seurakunnan työntekijät päivystävät numerossa ma–su klo 8–20.
- Puhelimeen voi soittaa, mikäli koronavirus aiheuttaa huolta. Numerossa annetaan tietoja myös Jyväskylän seurakunnan toimintaan liittyvistä järjestelyistä. Numerosta voi tiedustella myös arjen apua riskiryhmiin kuuluville sekä muille apua tarvitseville. Seurakunta pyrkii järjestämään apua mahdollisuuksien mukaan.
- Myös seurakunnan virastot palvelevat ihmisiä toistaiseksi puhelimitse. Kirkkoherravirastoon saa yhteyden soittamalla numeroon 050 363 2300 ma–to kello 9–15 tai sähköpostitse jyvaskylan.seurakunta@evl.fi. Hautauspalvelut tavoittaa numerosta 040 162 3982 ma–pe kello 9–15 tai sähköpostitse osoitteesta jklrsk.hautajapuisto@evl.fi.

Hengissä

Marian esimerkki pysäyttää

Aikamoinen tehtävä nuorelle Marialle? Voimme kuvitella, mitä pienen Nasaretin muut asukkaat ovat ajatelleet väitteestä, että Maria odottaa lasta Pyhän Hengen vaikutuksesta. Moni on varminkin naureskellut hänelle ja ajatellut, että hän vain saa aviottoman lapsen ja siinä kaikki. Marialle oli taatusti vaikeaa käsittää todeksi tapahtuvaa, vaikka juutalaiset olivat Messiaasta kauan odottaneet. Joosef, Marian kihlattu, oli myös vaikeassa tilanteessa. Työkaverit ja muut taajuvivat varmaan, ettei Joosef tosiaankaan ollut tulevan lapsen isä, niin vakaasti hän kunnioitti tulevan vaimonsa koskemattomuutta. Toisaalta he varmaan arvelivat, kuka lapsen isä sitten oli. Luulen, että moni antoi oman ilkeän osansa huhumyllyyn. Maria ja Joosef joutuivat kantamaan häpeää.

Miksi Maria kiiruhti tapaamaan Elisabetiä? Tapahtumien keskiossa olivat Maria ja Joosef sekä Elisabet ja Sakarias, tulevan Johannes Kastajan vanhemmat. Minusta on hauska kuvitella, miten nuo neljä tukivat toisiaan. Elisabet ja Maria tapasivat ja yhdessä he saivat lisää luottamusta ja varmuutta siitä,

mitä tulisi tapahtumaan. Varmaankin Maria kertoi innoissaan Joosefille, mitä Sakariaalle oli luvattu ja mitä Elisabet oli sanonut Marialle. Ehkä he yhdessä toistelivat Jumalan lupauksia, jotta jaksaisivat luottaa siihen, mikä oli melkein liian hyvää ollakseen totta.

Maria asettuu nöyrästi Jumalan käytettäväksi. Mitä Marian esimerkki kertoo? Me olemme samantapaisessa tilanteessa kristillisen uskon kanssa. Nöyryytemme ko luottamaan Jumalaan? Onko hän luonut kaiken? Onko hän todella tullut ihmiseksi Jeesuksessa? Onko syntien anteeksiantamus totta? Entä Jeesuksen ylönousemus? Onko todella olemassa Pyhä Henki, joka vaikuttaa sisimmässämme, jos annamme hänelle tilaa? Vaikka selittäisimme näitä asioita miten tahansa, Jeesus on maailman tunnetuin henkilö ja suurin ilmiö koskaan ihmiskunnassa. Marian esimerkki pysäyttää meitä kysymään, mikä on suhteeni Jeesukseen.

Mitä tarkoittaa, kun tekstissä puhutaan Mariasta autuaana? Autuas voidaan tulkita ”kadehdittavan onnelliseksi”. Maria on kadehdittavan onnell-

Evankeliumi Luuk. 1: 39-45

Muutaman päivän kuluttua Maria lähti matkaan ja kiiruhti Juudean vuoriseudulla olevaan kaupunkiin. Hän meni Sakariaan taloon ja tervehti Elisabetiä. Kun Elisabet kuuli Marian tervehdyksen, hypähti lapsi hänen kohdussaan ja hän täyttyi Pyhällä Hengellä. Hän huusi kovalla äänellä ja sanoi: ”Siunattu olet sinä, naisista siunatuin, ja siunattu sinun kohtusi hedelmä! Kuinka minä saan sen kunnian, että Herrani äiti tulee minun luokseni? Samalla hetkellä, kun tervehdyksesi tuli korviini, lapsi hypähti riemusta kohdussani. Autuas sinä, joka uskoit! Herran sinulle antama lupaus on täyttyvä!”

Lapuan hiippakunnan hiippakuntasihteeri Jukka Jämsén.

ssa asemassa, sillä hänen kauttaan Jumala tuli tavallisten, pienten ihmisten luo. Jumala ei tullut Jerusaleemiin, eikä esimerkiksi papin perheeseen, vaan vaatimattoman kihlapyhän luo mitäänsanomattomaan kylään. Hänen kauttaan syntyi Jeesus, johon uskovien joukko on suurempi kuin mikään muu kansanliike tai uskonto.

Mitä ajatuksia tämä evankeliumiteksti sinussa herättää? Annamme epäuskolle valtaa, niin kuin Sakarias, Elisabet, Maria ja Joosef varmaankin tunsivat kiusausta tehdä? Vai annammeko Pyhän Hengen vakuuttaa sydäntämme, niin kuin he antoivat, niin että Jumalan tahdot saa tapahtua elämässämme?

Pääsiäisen toivo tavoittaa tänäkin vuonna

Maailmantilanteen vuoksi monet pääsiäisen tapahtumistamme on peruttu. Onneksi yhteyttä voi pitää myös muilla keinoin.

NINA HUISMAN piirros

Luetaan toivon sanoja

Heittäkää kaikki murheenne Jumalan kannettavaksi, sillä hän pitää teistä huolen. (1. Piet. 5:7)

raamattu.fi/

Rukoillaan yksin ja yhdessä

Herra siunatkoon sinua ja varjelkoon sinua. Herra kirkastakoon kasvonsa sinulle ja olkoon sinulle armollinen. Herra kääntäköön kasvonsa sinun puoleesi ja antakoon sinulle rauhan.

jyvaskylanseurakunta.fi/esirukouspyynto

Lauletaan huolta pois

Suo, Herra, toivon kynttilöiden loistaa, tyyneksi, lämpimäksi liekki luo. Valaiset pimeän, voit pelot poistaa. Jää keskellemme, Kristus, rauha tuo! (Virsi 600)

virskirja.fi/

Iloa ja puuhaa lapsille

lastenkirkko.fi/paasiainen
fisukulpi.wordpress.com/

jyvaskylanseurakunta.fi/kirjepyhakoulu

Jumalanpalvelukset kirkkoissa, televisiossa, radiossa ja netissä

jyvaskylanseurakunta.fi

Henki & elämä

Lehden pääsiäisnumero ilmestyy 2.4.

Terapeutti käyttää hevosvoimaa

Hevonen soveltuu terapiatyöhön, koska se aistii ja peilaa käytöksellään ihmisen tunnemaailmaa. Ratsastusterapiasta saadaan parhaimmillaan merkittäviä ja mitattavia hyötyjä arkeen.

Tunnin alkajaisiksi Tara-tamma saa tuttuun tapaan Lucalta kunnan harjauksen. Anu Ala-Honkola opastaa.

MINNA PALOVAARA teksti
ATTE SAURANEN kuvat

Ratsutallin päivä käynnistyy tallitöissä ja aamuruokinnalla. Ratsastusterapeutti **Anu Ala-Honkola** viimeistelee puuhansa sopivasti ennen ensimmäistä asiakasta.

Viidesluokkalainen **Luca** saapuu touhukaasti paikalle. Ratsastuskypärä ja -housut löytyvät tutuilta paikoiltaan. Tunnin tapahtumat kerrataan havainnollisten piirroskuvien avulla, ja tekeminen saa alkaa.

Ratsuna on tänään Tara-tamma, jonka Ala-Honkola valikoi ja koulutti terapiakäyttöön sen luonteen ja liikkumistavan perusteella. Keinuttavan käyntinsä vuoksi sen liikevoro vaikutus ratsastajan kanssa on suuri.

– Toinen hevoseni on rauhallisempi ja tasisempi liikkeissään. Se sopii ratsastajalle, jolla on haasteita motorisissa, Ala-Honkola selittää.

Terapiahevosien koulutus kestää vuosia, koska sen pitää ymmärtää, mitä siltä odotetaan. Ison eläimen tulee olla luotettava

ja ennakoitava. Aivan kaikki hevoset eivät kouluttamallakaan sovellu terapiatehtäviin.

– Minulla on ollut eräs niin tulieluinen hevonen, että se ei luontunut terapiatyöhön. Hevosen tulee olla myös rakenteeltaan sopiva, koska terapiassa ratsastetaan ilman satulaa. Sillä tavalla eläimen lämpö ja liikkeet välittyvät ratsastajalle paremmin.

” Hevosen tulee olla myös rakenteeltaan sopiva, koska terapiassa ratsastetaan ilman satulaa.

Tara asetellaan riimuilla paikoilleen odotamaan harjausta, mutta ensin riisutaan loimi. Luca osaa avata soljet ja muistaa, mistä harjaus aloitetaan. Ala-Honkola valvoo vieressä ja ohjeistaa tarvittaessa.

– Muista rauhalliset liikkeet. Juuri noin, käytä voimaa kunnolla, Ala-Honkola kannustaa. Ensin kaula ja jalat, sitten kyljet ja selkä.

Työssä edetään aina samassa järjestyksessä. Se auttaa Lucaa hahmottamaan kokonaisuutta, ja tehtävä opettaa häntä ohjaamaan omaa toimintaansa. Ratkaisukeskeisessä ratsastusterapiassa oppilas kohtaa valintatilanteita ja häntä haastetaan löytämään ratkaisut itse. Valmiita vastauksia ei anneta.

– Millä tuulella Tara nyt on, kysyy Ala-Honkola.

– Se on aika uteliaalla päällä, Luca sanoo. – Tara on myös rauhallinen ja tyytyväinen, koska sinä olet rauhallinen. Mitä Tara tekee, kun se on levoton?

– Se alkaa kaapimaan ja liikkuu paljon, Luca tietää.

Kuolaimet asetellaan paikoilleen. Tara saa myös selkäänsä alushuovan ja ratsastusvyön. Luca autetaan ratsaille, ja Ala-Honkola taluttaa kaksikon verryttelykierrokselle maneesin ympärillä.

Valteri-koulu Onervan viidesluokkalainen Luca pääsi tällä kertaa kokeilemaan raviä.

Luca suunnittelee ja merkitsee pujotteluradan itse. Tuttu tehtävä aktivoi ja lämmittelee kehon tunnin kohokohtaa varten. Tänäpäin päästään ensimmäisen kerran kokeilemaan raviä.

– Kun Tara alkaa ravata, tule mukaan liikkeeseen. Pidä kiinni ratsastusvyön kahvasta molemmilla käsillä ja säilytä asento keskellä, Ala-Honkola ohjeistaa.

Luca mauskuttaa Taran liikkeelle, ja hevonen kiihdyttää käynnin raviin. Ala-Honkola juoksee vierellä, tarkkailee Lucan asentoa ja säätelee vauhtia ja matkan pituutta. Poika nostaa lopulta kätensä ilmaan maneesin suuren peilin edessä: Olen hyvä ratsastaja! Jännää oli, mutta Luca ei myönnä pelänneensä. Matka raviin vei lähes vuoden, koska taitoja ja uskallusta on rakennettu vähitellen turvallisuus edellä.

Ala-Honkola ei opeta Lucalle ensisijaisesti hevostaitoja tai ratsastusta, vaan terapiassa tavoitellaan hyötyä arkeen. Positiiviset vaikutukset ovat parhaimmillaan merkittäviä ja mitattavissa. Fyysinen toimintakyky kasvaa, psykomotoriikka ja vuorovaikutus-

taidot paranevat ja henkinen hyvinvointi lisääntyy. Luottamus omaan kehoon vahvistuu ja samalla itsetunto nousee.

– Luca on nopea oppimaan ja akateemisesti taitava. Hänen haasteensa ovat keskittyminen ja rauhoittuminen. Teemme eritasoisia ratsastustehtäviä, mutta suurin haaste hänelle on olla hevosen selässä tekemättä mitään, Ala-Honkola kertoo.

” Joskus hevoselle pitää sanoa tiukasti ja ottaa jämerästi tilanne haltuun.

Vuorovaikutus perustuu suurelta osin kehokieleen, ja terapeuttia tarvitaan tulkin kunnoutujan ja hevosen välillä. Eläin lukee ihmisen lähettämiä viestejä ja vastaa niihin käytöksellään. Kilttikin hevonen osaa ottaa itselleen tilaa, jos saa siihen mahdol-

lisuuden. Toisinaan Ala-Honkola antaa hevosen käyttäytyä hevosmaisesti ja tuuppia oppilasta. Sillä tavalla herätellään miettimään oman toiminnan vaikutusta ja säätelemään sitä.

– Joskus hevoselle pitää sanoa tiukasti ja ottaa jämerästi tilanne haltuun. Samaa asennetta voi soveltaa arkisissa tilanteissa. Puoliaan saa pitää ja sanoa kiusaajalle, että nyt riittää, Ala-Honkola vertaa.

Hevonen elää hetkessä. Se aistii ja peilaa käytöksellään ihmisen tunnemaailmaa. Jos kunnoutuja on hermostunut, hevonenkin on.

– Voimme yhdessä pohtia, mihin hevonen tilanteessa reagoi. Samalla saattaa aueita tilaisuus jutella mieltä painavista asioista ja vaikeistakin tunteista.

Puhuminen on helpompaa, kun samalla puuhataan hevosen kanssa. Hevoselle saa osoittaa hellyyttä ja läheisyyttä.

Valteri-koulu Onervan moniammatillinen tiimi ohjaa tallille oppilaita, joiden ajatellaan hyötyvän ratsastusterapiasta. Nuo-

rimmat heistä ovat eskari-ikäisiä ja vanhimmat kymppiluokkalaisia, ja jokainen heistä etenee henkilökohtaisen suunnitelmansa mukaan. Taustalla voi olla fyysisiä, psyykkisiä tai sosiaalisia haasteita. Vilkkaan lapsen suurin tavoite tallilla voi olla rauhoittuminen ja rentoutuminen.

Lucan henkilökohtainen ohjaaja **Jaakko Juvonen** huomaa, että poika on oppinut olemaan tallilla rauhassa ja tilanteessa läsnä. Kärsivällisyys ja sinnikkyys ovat kasvanut ja turha itsekriittisyys karissut.

– Aluksi Lucalle tuotti vaikeuksia avata solkia ja lukkoja, mutta motorikka on kehittänyt huomattavasti. Nyt kengännauhakin menevät kiinni helposti. Yrittämistä jatketaan sitkeästi, vaikka ei ensimmäisellä kerralla onnistuisi.

Ratsastus päättyy rentoutumistaukioon. Luca saa pötkötellä hetken hiljaisuudessa Taran selässä. Tunnin lopuksi tamma saa palkkiokseen sangollisen makoisaa juomaa.

Pojan ajatukset siirtyvät jo edessä siintävään arkipäivään.

– Mitähän koulussa tänään syödään?

Kirkon rakentaja

Kuokkalan kirkon arkkitehti Jani Jansson kysyy työkseen kysymyksiä niiden puolesta, jotka eivät ole paikalla.

ELINA MANNINEN teksti
ATTE SAURANEN kuvat

– Kirkkoarkkitehtuurin tehtävä on ollut yli tuhat vuotta herättää ihmisessä kokemus jostakin itseä suuremmasta, toteaa arkkitehti ja kaupunkisuunnittelija **Jani Jansson**, 43.

– Kirkko on yksi voimakkaimpia tunnetiloja välittäviä rakennustyyppejä. Siihen liittyy hyvin vahva kulttuurihistoriallinen perinne, jota ihminen kirkkotilassa tulkitsee. Kävijä kysyy, vastaako tämä sitä, mitä oletan kirkossa koettavan.

Jansson itse kuvaa kokemusta sanoin: turvallisuuden tunne, viihtyisyys – ja henkeäsalpaava ihmetys.

Oulun yliopistosta valmistunut Jansson tietää mistä puhuu: hän on yksi harvoista nykyarkkitehteistä, jotka ovat viime vuosina päässeet suunnittelemaan kirkkorakennusta.

Vuonna 2005 järeän veistoksellinen Kuokkalan kirkko oli vain idea kolmen nuoren arkkitehdin päässä. Kirkon suunnittelu työstä järjestettiin arkkitehtuurikilpailu, johon Jansson osallistui yhdessä opiskeluajoilta tuttujen kollegoidensa **Anssi Lassilan** ja **Teemu Hirvilammin** kanssa.

” Kirkko on yksi voimakkaimpia tunnetiloja välittäviä rakennustyyppejä.

Arkkitehtiin ehdotus valittiin voittajaksi kutsukilpailuun osallistuneesta kuudesta työstä.

Kuinka sitten lähdetään suunnittelemaan 2000-luvun kirkkoa?

– Kilpailuohjelmassa sanottiin suoraan, että seurakunta haluaa kirkon näköisen kirkon. Tämä ajoi meidät syvälle sen pohtimiseen, miten ihmiset tunnistavat kirkon kirkoksi.

Arkkitehdit pohtivat aluksi omia mielikuviaan siitä, miltä näyttää kirkon näköinen kirkko.

– Kokosimme muutamia stereotyyppisiä malleja kuten kivikirkko, puukirkko, ristikirkko, kolmilaivainen kirkko ja iso katedraali. Puimme sekä olemassa olevia kirkkoja koskevia, että uudisrakennuksen ideointiin liittyviä ajatuksia abstrakteiksi muodoiksi ja vertailimme niitä keskenään.

Lopulta peliin astui intuitio:

– Sen avulla kaivoimme esiin erilaisia ulkomuotoja, kunnes olimme jotakuinkin yksimielisiä siitä, että tämän muotoisesta rakennuksesta tulee vahvasti se tunne, että kyseessä on kirkko.

Tämän Jansson näkee työn taiteellisenä osuutena.

– Sitten oli tietenkin kirkon tilaohjelma, hän jatkaa.

– Siinä on kerrottu hyvin tarkkaan minkä kokoinen kirkon pitää olla, montako henkeä sinne tulee mahtua, montako vessaa tilaan täytyy sijoittaa.

Nykykirkkojen tavoin myös Kuokkalan kirkosta löytyy kirkkosalin ja urkupartien lisäksi muun muassa henkilökunnan työtiloja, kerho- ja kokoustiloja, keittiö, kahvio ja iso ilmastointikonehuone.

– Mitä enemmän muita kuin jumalanpalvelustoimintoina kirkkoon tulee, sitä vaikeampi se on suunnitella kirkon näköiseksi. Monitoimikeskuksen näköinen kirkko on oletusarvo, ellei siihen todella satsaa, tuumaa Jansson.

Kilpailuvaiheessa arkkitehtiin päätavoite olikin löytää vastaus sekä esteettisiin että toiminnallisiin vaatimuksiin.

– Mutta ehkä viisikymmentäkertainen määrä työtä tehtiin kilpailun jälkeen, Jansson toteaa.

– Kilpailussa esitetään idea. Se, aukevatko ovien saranat oikealle vai vasemmalle puolelle ja tuleeko koillisnurkan sokkelinvierustan kiven alle läpäisemätön matto, etteivät rikkaruohot pääse puskemaan siitä läpi, tämänkaltaisia kysymyksiä ratkotaan sitten pari vuotta kilpailun ratkaisesta eteenpäin.

Jansson kertoo ajan myötä oivaltaneensa, ettei arkkitehdin tehtävä ole suunnitella kauniin näköisiä muotoja tai toimittaa piirustuksia, vaan se on kaiken rakennukseen liittyvän suunnittelun yhteen kokoamista.

Yksi tärkeimmistä askelista on ”kysyä kysymyksiä niiden puolesta, jotka eivät ole paikalla”.

– Jos suunnitellaan asuinrakennusta, jossa asunnot tulevat myyntiin, tulevien asukkaiden puolesta puhuu arkkitehti. Jos rakennetaan julkista rakennusta, eivätkä rakennuksen käyttäjät ole läsnä suunnittelussa, arkkitehti edustaa heitä, hän demonstroii.

Kirkon suunnittelussa arkkitehti edustaa seurakuntalaisia – jopa vielä syntymättömiä.

– Arkkitehdin sosiaalinen vastuu on osit-

tain epäsosiaalista, koska sen pitää kantaa sukupolvien yli. Vaikka seurakunta koostuu tällä hetkellä tietyistä ihmisistä, sadan vuoden päästä tässä samassa kirkossa kokoontuvat aivan eri ihmiset, Jansson pohtii.

– Se on suunnittelua, joka ei huomioi niinkään ihmisen sanomisia, vaan ihmisen olemista.

Palataan vielä Kuokkalaan.

Rakennustyöhön osallistui lopulta arkkitehtien lisäksi suuri joukko rakenne-, putki- ja sähköinsinöörejä sekä eri rakennusmateriaalien erikoisiantuntijoita. Erikseen Jansson haluaa mainita rakennustyön toteuttaneen porukan, mittamiehet, työmaamestarit ja itse tekijät – näiden innostus oli projektille ”piste iin päällä”.

– Lopputulosta pidän todella onnistuneena, toteaa Jansson rauhallisesti.

Entä se kokemus jostakin itseä suuremmasta, pyhästäkin? Kuinka siinä onnistuttiin? Jansson hiljenee hetkeksi pohtimaan.

” Sadan vuoden päästä tässä samassa kirkossa kokoontuvat aivan eri ihmiset.

– En missään nimessä väitä, että yksikään viiva jonka piirrän tai seinä, joka sen perusteella rakennetaan, olisi pyhä. Mutta kulttuurihistoriallisia esimerkkejä soveltamalla kirkkorakennukseen voi luoda mahdollisuuksia pyhän kokemiseen, hän toteaa.

Yhtenä myös Kuokkalan kirkossa käytettynä teknisenä keinona Jansson mainitsee luonnonvalon saapumisen tilaan. Goottilaisessa kirkkoarkkitehtuurissa on menettelmä, jossa kirkko nousee kohti taivasta ja sen rakenteet muuttuvat ylhäällä aina sirommiksi.

– Lopulta rakenne sekoittuu luonnonvaloon, eikä ylös katsoessa osaa enää erottaa, missä kirkko loppuu ja taivas alkaa. Taivaan valo tilassa niin, että se on ikään kuin osa rakennusta, on yksi merkittävä pyhyiden kokemusta tukeva asia.

Säynätsalossa varttunut ja nyttemmin Helsingissä asuva Jansson vieraillee entisessä kotikaupungissaan aika ajoin. Silloin tällöin hän tepastelee myös Kuokkalan kirkkoon.

– Ja joka kerta kun astun sinne sisään, tunnen juuri sen mitä halusimme että siellä koetaan.

Erityisammattimiehet Sami Särkkä ja Katri Heinonen (keskellä) ihastelevat työnjohtaja Minna Korhosen kanssa linnunpönttöä hetkeä ennen sen ripustamista puuhun Mäntykankaan hautausmaalla.

Linnunpöntöt kertovat ympäristöajattelusta

Hautausmaat sijaitsevat usein kaupunkien ja taajamien keskustassa tai aivan niiden tuntumassa. Siksi on luontevaa antaa tilaa luonnon monimuotoisuudelle ja mahdollistaa lintujen pesiminen hautausmailla, painottaen Jyväskylän seurakunnan ylipuutarhuri ja ympäristövastaava **Mervi Muinonen**.

Parhailtaan uudelleen haussa oleva Kirkon ympäristödiplomi asettaa Jyväskylässä haasteita myös hautausmaiden hoidolle. Muinonen mainitsee keskeisiksi tavoitteiksi vedenkulutuksen ja jätteiden vähentämisen sekä kierrättämisen. Monivuotisten perennoiden lisääminen vähentää myös hiilijalanjälkeä. Hautausmaiden ja leirikeskusten linnunpöntöt huomioidaan myös osana Ympäristödiplomin laajaa kokonaisuutta.

Sini Tiainen, pönttö nro 5

Jyväskylässä hautausmaalla vierailijat pääsevät halutessaan mukaan lintubongaukseen. Linnunpönttöjen kunnostuksen ja uusimisen yhteydessä pöntöt numeroitiin ja tulevana keväänä aloitetaan pesintäseuranta.

HEIKKI IMPIÖ teksti
ATTE SAURANEN kuva

Peräkärryn lavalla uudet linnunpöntöt odottavat ripustamista. Mäntykankaan hautausmaalla erityisammattimies **Sami Särkkä** astuu traktorin ohjaamoon ja suuntaa kohti uutta etappia.

Erityisammattimies **Katri Heinonen** ja työnjohtaja **Minna Korhonen** nousevat peräkärryyn, kunhan Särkkä on saanut sen ensin peruutettua sopivasti männyn viereen.

– Otimme ensin vanhat pöntöt alas puista, nyt laitamme uudet

pöntöt tilalle ja vähän alemmas. Näin huoltohommat onnistuvat suoraan traktorin lavalta, Särkkä havainnollistaa.

– Tämä on kivaa hommaa, koska itsekin tykkään linnuista ja eläimistä. Tikat ovat naputelleet reikiä vanhoihin pönttöihin, ne me kunnostamme sitten erikseen ajan kanssa, Heinonen täydentää.

Idea linnunpönttöjen numeroinnista ja pesinnän seurannasta tuli ylipuutarhuri **Mervi Muinosen**ta. Koko työntekijäkaarti otti idean vastaan innostuneesti, ja käytäntö näyttää leviävän myös muil-

le Jyväskylän seurakunnan hautausmaalle.

” Tämä on kivaa hommaa, koska itsekin tykkään linnuista ja eläimistä.

– Heti kun saamme havaintoja mökkien uusista asukkaista, päivitämme tiedot. Toivomme myös havaintoja hautausmaalla vierailijoilta. Täydentyvä pesintälista lai-

tetaan nähtäville toimiston oveen, Korhonen opastaa.

Hautausmaat ovat puistomaisia virkistysalueita, jotka ovat avoimia kaikille. Rauha ja luonnonläheisyys saavat monet käymään kävelyllä hautausmaalla, vaikka omia läheisiä ei olisikaan haudattu sinne.

Eläimetkin tuntuvat viihtyvän hyvin hautausmaalla. Mäntymaastossa oravia näkee paljon ja jäniksikin liikkuu alueella.

– Joskus jänikset ovat jopa liiankin touhukkaita täällä. Nähtävästi ne tuumivat, että heitä varten olisi tänne pystytetty erityinen salaattibaari, Korhonen harmittelee.

Mäntykankaan hautausmaan reuna-alueilta on löydetty liito-oravien jälkiä. Ne vahvistavat olettamusta, että se toimisi liito-oravien kulkureittinä. Hieman sivumalle ripustetaan kaksi isompaa pönttöä mahdollista uutta asukia varten.

– Kaksi sen takia, että liito-orava vaihtaa kesken pesintäkauden pesäkoloa todennäköisesti loisten hädän takia. Korhonen tiivistää.

Henki & elämä on aikeissa julkaista kesän kynnyksellä tuoreen tilannekatsauksen pesinnästä. Mahtaako pöntön nro 5 asukas olla silloin jo selvillä?

Elämästä

Lonely rider viihtyy pyörän satulassa

MINNA PALOVAARA teksti ja kuva

Olen **Osmo Nieminen**, 59. Asun Jyväskylässä Kuokkalan Harakkarannan upeissa maisemissa. Saan ihaila järvinäköalaa kaikkina vuodenaikoina. Olen Laukaasta lähtöisin. Opiskelin Mikkelissä nuorisohjaajaksi ja jatkoin opintoja Jyväskylässä. Erityisluokanopettajan uraa on kertynyt jo 30 vuotta.

Erityislapset ovat aitoja ja sanovat, mitä ajattelevat. Oppilaani ovat yleensä motivoituneita oppimaan. On palkitsevaa seurata heidän kehitystään. Koulun tehtävä on ottaa jokainen huomioon oma-

na yksilönään ja tarjota onnistumisen mahdollisuuksia.

Asioiden jakaminen muiden kanssa ja toisaalta oma rauha auttavat palautumaan työstä, joka on välillä kiireistä ja kuormittavaa. Olen opinut olemaan armollinen itselleni ja kuuntelemaan omiakin toiveitani.

Äitini kuoli, kun olin 11-vuotias, ja jäin kahden isäni kanssa. Kasvoin sosiaalisesti, kun hakeuduin muiden ihmisten seuraan. Muuten elämä on lipunut eteenpäin tasaiseen tahtiin.

Tarja-vaimon kanssa olemme kokeneet yhteisiä seikkailuja lähes

40 vuoden ajan. Suuria tapahtumia ovat olleet neljän lapsemme syntymät. Olen myös **Elsan** ja **Alpon** pappi.

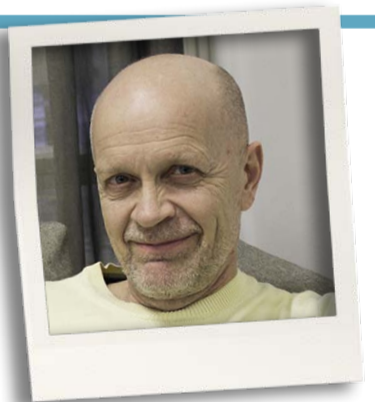
Olen tyytyväinen, että olen viettänyt lasteni kanssa paljon aikaa. He ovat saaneet löytää oman tiensä vapaasti. Esikoiseni valitsi vartovastavasta esimerkistä huolimatta isänsä ammatin, ja toisesta tyttärestäni tuli joogayrittäjä. Poikani on muusikko, ja toinen opiskelee lavastajaksi.

Odotan kesän touhuja suotuisassa säässä, kun mökin rakennusprojekti etenee pikkujuljaksi. Siinä riittää mukavaa puuhaa. Paras-

ta on, kun kokoontumme yhteen perheen ja läheisten joukolla.

Eläkepäivät siintävät näköpiirissä. Silloin luulisi olevan aikaa tehdä pitempiä ulkomaanmatkoja. Etelä-Amerikka on vielä kokematta. Suurempia suunnitelmia en ole vielä tehnyt.

Laulan Secapella-kuorossa. Treeneissä keskityn oppimaan ja laulamaan stemmaani, jolloin kaikki muut ajatukset unohtuvat. Alussa uusi laulu stemmoineen voi tuntua mahdottomalta oppia, mutta vähitellen eri äänet alkavat soida hienosti yhteen.

Osmo Nieminen pitää retkiluistelusta, kuntosaliharjoittelusta ja pyöräilystä. Hän haaveilee pitkistä pyöräretkistä lonely rider -tyyliin, jolloin matka taittuu omaan tahtiin.